

Könyvismertetés

Koris Kálmán és társai: Magyarország kisvízfolyásainak középvizei
Kiadó: Országos Vízügyi Főigazgatóság, 2025.
Nyomtatott verzió: 506 oldal

A dr. Koris Kálmán főszerzőségével készülő és az Országos Vízügyi Főigazgatóság által jegyzett szakmai kiadványsorozat keretében az árvízi kötetet követően megjelent a középvízi kötet, mely újabb mérföldkő a hazai hidrológiai tervezési segédletek megújításának sorában. Míg a korábbi munka a kisvízfolyások szélsőséges, árvízi viselkedését elemzi, addig ez a kötet az átlagos, ugyanakkor a vízkészlet-gazdálkodás, a tározó tervezés, az ökológiai állapotértékelés és a műszaki tervezés szempontjából kulcsfontosságú tartományra, a sokévi középvízhozamok meghatározásának módszertanát tárgyalja.

Míg az árvízi kötet a szélsőségek világát tárta fel, addig a középvízi kötet a vízjárás „normál” tartományának számszerűsítését végzi el. A két kötet együtt ad teljes képet a vízfolyások viselkedéséről a szélsőséges maximumoktól a sokévi átlagig. Ez a kettősség különösen fontos a komplex vízgazdálkodási szemléletben. A tározók tervezése, az ökológiai vízigény meghatározása vagy a vízkészlet-gazdálkodási stratégiák kidolgozása során nem elegendő csupán az árvízi biztonságra koncentrálni. A középvízi hozamok ismerete is nélkülözhetetlen a fenn tartható működéshez.

Az itt ismertetett kötet célja, hogy hegy- és dombvidéki vízgyűjtők esetében a hidrológiailag feltáratlan vízgyűjtőkre megbízható, aktuális méréseken alapuló, empirikus becslési lehetőséget adjon a sokévi középvízhozam meghatározására. A kötet fő eredményei a sokévi átlagos

lefolyást bemutató izovonalas térkép, valamint a középvízhozamok meghatározására szolgáló régiónkénti grafikonok illetve összefüggések. Az árvízi kötethez hasonlóan ebben a műben is az érintett vízügyi igazgatóságok működési területei mentén kerülnek bemutatásra az eredmények.

Ahogy a szerzők is hangsúlyozzák, a sokévi középvízhozam-becslések megalapozása csak megfelelő minőségű és statisztikailag ellenőrzött adatsorokkal lehetséges. Emiatt a feldolgozás során a statisztikai alkalmasság alapkövetelményeit (reprezentativitás, függetlenség, homogenitás) vizsgálták, hasonló alapossággal, mint az árvízi kötetben a nagyvízhozamok esetében. A felhasznált adatok igen részletesen, számszerűen és grafikusán is bemutatásra kerülnek. Összesen 227 állomás idősorait ismerhetjük meg, melyek közül a legkorábbi 1901-ben kezdődik és jellemzően 2020-2021 között érnek véget.

A mű öt fejezetre oszlik. Az első fejezet áttekintést nyújt a hazai középvízhozamok számításának történetéről. A második fejezetben az adatgyűjtemény kerül közlésre, ahol a feldolgozott középvízhozamok értékei $\text{m}^3 \text{s}^{-1}$ -ban, mind a hat hegy- és dombvidéki vízgyűjtőkkel érintett vízügyi igazgatóságra vonatkozóan egy-egy alfejezetben kerülnek bemutatásra. Hasonló felépítésben mutatja be a harmadik fejezet a közepes vízhozamok eloszlásvizsgálatát. Itt a függetlenség- és homogenitásvizsgálat mellett az empirikus és elméleti eloszlásfüggvények is ismertetésre kerülnek. A negyedik fejezet a statisztikai vizsgálatok eredményeit foglalja össze, majd az ötödik fejezetben található a kapott lefolyási térképet és a sokéves középvízhozam számításának segédletét.

Az árvízi kötettel együtt a középvízi munka egy egységes hidrológiai szemléletet képvisel: a múlt tapasztalataira építve és a jelen adatbázisaira támaszkodva a jövőben alkalmazható módszertant dolgoz ki. Az árvízi és középvízi hozamokat bemutató műveket a soron következő, a tározók méretezését tárgyaló kötet bővíti trilógiává. Ez a sorozat nemcsak a vízügyi szakemberek, hanem a tervezők, döntéshozók és a kutatók számára is alapvető szakirodalmi forrásként szolgálhat a jövőben.

Magyarország kisvízfolyásai könyvsorozat elkészült kötetei, a *Magyarország kisvízfolyásai*, a *Magyarország kisvízfolyásainak árvizei* és a *Magyarország kisvízfolyásainak középvizei* kötetek az OVF honlapján elérhetők: <https://www.ovf.hu/vizgazdalkodas-vizszolgaltatas/magyarorszag-kisvizfolyasai-konyvsorozat>

Horváthné dr. Nagy Eszter Dóra
 Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
 Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék adjunktusa